

# RODOLOJUB.



Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznalila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvo „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

## Kmetski stan — na smrt bolan.

Dan na dan, leto za letom se sliši čedalje glasnejše tožba, da je kmetski stan na smrt bolan in ta tožba prihaja iz dna duše. Ne sliši se samo pri nas na Slovenskem, tudi v drugih kraljestvih se oglaša kmet in sploh po celi srednji Evropi, naj je prebivalstvo še tako različno po ustavi, po jeziku in po zgodovini.

To kaže, da imamo opraviti s splošno boleznjijo, katera je toliko nevarnejša, kolikor bolj se ljudska moč porablja za politične ali za verske boje — kakor med nami Slovenci — ter tako odvrača od dela na korist kmeta. Poslanec, ki vedno samovgovori o veri in misli na biro, ne bo nikdar mogel kaj storiti za kmetski stan, naj se mu še tako sladka in laska.

Naši državni poslanci iz kmetskih občin niso za kmeta še ničesar storili, dasi se kmetu čedalje slabše godi. To kaže ogromno zadolženje kmetskih posestev in to kaže tudi vedno množeče se število eksekucij. Žalostna resnica je: bolezen kmetskega stanu se ni šele začela, kmetski stan že umira, kmetski stan, ki redi vse druge stanove in daje državi davkov in vojakov, je na potu, da postane pravi beraški stan.

Resnični ljudski zastopniki v državnem zboru so to že večkrat povedali in in se tudi ravnajo po tem spoznanju, mej tem, ko naši Povšeti le govorijo tako, a kadar gre za to, da se kmetu kaj davka popusti, glasujejo proti temu. Naš kmet je pa še vedno takoj kratke pameti, da zanje glasuje pri volitvah. Pa tudi tisti resnični ljudski priatelji, katerim je reslo za blagorodnega kmeta, še niso ničesar zanj mogli doseči, to se pravilni, ničesar izdatnega. Temu se ne bo čudil, kadar pozna razmere v državnem zboru. Kadar pride do hrupnih prizorov, takrat so vsi poslanci pokonci in poslušajo ali pa vpijejo vmes in se prepričajo, če pa kdo govori o kmetskih potrebah, ga živ krst ne posluša, ampak poslanci gredo rajše na kozarec piva ali pa hero časnike.

Tako ne sme dalje iti, ako se naj kmetski stan resi preteče mu pogube. Kmet je steber vsega državnega in vsega državnega reda, kmet je najzanesljivejša zaslomba cesarskega prestola in jedro vsega naroda. Kmet neče nikogar prikrajšati, neče živeti na stroške družin in ne zastopa samo svojih koristi na škodo družin. Kmet neče druzega, kakor pravico. Tudi njemu naj se da, kar imajo vse drugi stanovi, zavaruje naj se ga, da bo mogel v mejah sedanjega reda živeti in izhajati.

Veliko let se že govorji o zboljšanju položaja kmetskega stanu. A kaj se je storilo? Celo kraljestvo zasluži tisti, kdor kaj pokaže. Zato pa je zadnji čas, da se kmet sam oglaši in da se otrese jerobstva tistih, ki vedno trobijo, da so najboljši njegovi prijatelji, pa ga samo skubijo in molzejo. Zadnji čas je, da kmet vladu in državne poslance resno opomni na njih dolžnost, da jasno in določno pove: to hočemo da se za nas stori, a kdor se tega ne drži, ta ni naš prijatelj, ta je naš sovražnik.

## Deželní zbor kranjski.

Z najvišjim patentom z dne 17. decembra sklicani dež. zbor se je sešel dne 28. decembra.

Dež. glavar pl. Detela je otvoril zasedanje, na kar je dež. predsednik baron Hein prečital cesarsko sporočilo, v katerem se izreka dež. zboru zahvala za izraz udanosti povodom cesarjeve vladarske petdesetletnice.

Po poročilu posl. Murnika je zbornica odobrila izvolitev posl. Šubica.

Posl. Murnik je potem poročal o začasnom pobiranju deželnih doklad in je predlagal: V pokritje primankljev pri deželnem zakladu naj se pobirajo od 1. januaria 1899. I. dalje do onega časa, ko se priklade za leto 1899. končno veljavno ustanove, sledče priklade: 1. 40% doklada na užitino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa; 2. samostojne naklade: a) Od porabe likerjev in vseh osljenih opojnih pijač brez razločka na stopinje alkoholovine po 15 gld. od vsacega hektolitra in od porabe vseh drugih žganih opojnih pijač po stopinjah 100delnega alkoholometra po 30 kr. od vsake hektoliterske stopinje. b) Od vsacega hektolitra porabljenega piva brez ozira na stopinje njegove alkoholovine v vsej deželi po 1 gl. 3. 40% doklado na polni predpis vseh direktnih davkov z izjemo osebnega dohodnega davka.

Po kratki razpravi je bil ta predlog sprejet zajedno z resolucijo posl. Hribarja, naj dež. odbor predloži načrt uredbi plač deželnih uradnikov, ki po novem letu in naj se načelno izreče, da bodo veljavne od 1. januaria 1899.

Posl. dr. Schaffer je poročal o pobiranju naklade na najemščino v Ljubljani in je bil sprejet njegov predlog.

Na to so se vrstile volitve in so bili izvoljeni overovateljema zapisnika dr. Schaffer in Jelovšek, rediteljem grof Barbo in Lenarčič; v upravni odsek: Božič, Lenarčič, Šubic, dr. Tavčar, baron Lichtenberg, Wurzbach, Luckmann, Povše, Pakiž, Jelovšek, Zelen; v finančni odsek: Hribar, Murnik, dr. Majaron, dr. Schaffer, Barbo,

Langer, baron Schwiegel, Povše, Kalan, Modic, dr. Papež, Višnikar; v odsek za letno poročilo: Grasselli, Klein, Perdan, Lenkh, Loy, Langer, Ažman, Košak, Schweiger. Posl. Žitnik ni bil voljen v noben odsek.

V večerni seji so posl. dr. Majaron in tovariši podali naslednji predlog: Visoki dež. zbor skleni: Visoka c. kr. vlada se pozivlja, da takoj začne pripravljati ustavitev vseučilišča v Ljubljani po smislu sklepa dež. zobra kranjskega v seji dne 28. februarja 1898. I. z ustanovami za bodoče učne moći na istem vseučilišču.« Zbornica je predlog, kateri je utemeljeval dr. Majaron, sprejela.

Posl. Hribar in tovariši so stavili naslednji predlog: »Visoki dež. zbor skleni: Izvoli se odposlanstvo, katero poleg gosp. deželn. glavarja obsegajo še troje članov visoke zbornice v ta namen, da zaprosi avdijencije pri Nj. veličanstvu cesarju ter ob znoju Najvišjega prestola izroči najudanejšo prošnjo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.« Zbornica je predlog, kateri je utemeljeval poslanec Hribar, sprejela z veliko večino.

Posl. Lenarčič je poročal o premestitvi okr. sodišča v Zatičini in je predlagal, kaj se premesti v Višnjo goro. Poslanec dr. Papež je priporočal, naj se premesti v Št. Vid, posl. dr. Tavčar pa je govoril za Višnjo goro. Sprejet je bil predlog, naj se sodišče premesti v Višnjo goro.

V deputacijo v smislu Hribarjevega predloga so bili izvoljeni knezoško夫 dr. Jeglič, Povše in Majaron.

Dež. glavar pl. Detela je na to zaključil sejo, že leč poslancem srečno novo leto.

## Trije dobri sveti.

(Spanska povest; priredil Radovan.)

I.

— Gospa soseda! Gospa soseda!

— Kaj bi radi, gospod Tone?

— Ali bi bili toli prijazni in mi dali malo soli?

— No, ko bi šlo vsaj za zlato! Sicer pa, ali hočete igrati ulogo kuharja?

— Tega ravno ne, ljuba gospa soseda, — a jaz sem v tej ulici našel precej ukusno povest, katero bi rad še malo osolil ...

— Kaj vam na misel prihaja Toda bodi za karkoli, tu imate soli in še več je je, ko bi je . . .

— Lepa hvala, gospa soseda!

— Ne treba, gospod Tone!

No, moj gospod je bil vojak, katerega so sploh klicali Janez Premislaj, ne zradi tega, ker si je preveč glavo belil, marveč zaradi tega, ker v obče nič misil ni in ker mu je njegove kompanije stotnik,

kateremu je bil pridodeljen in kateri mu je bil zelo naklonjen, vsak dan ponavljaj: Janez — premišljaj — premišljaj!

Janez Premišljaj je bil dovršil svojo vojaško dolžnost, dobil svoj »abšid« in se pripravljal, da se vrne k svojem. A njegova vas bila je daleč, kako oddaljena; ondu je stanovala tudi njegova žena, kajti omeniti moramo: ker tudi v tej zadavi ni premišljaj, oženil se je še mlad s hčerjo cerkvenikovo doma, ne da bi bil le enkrat premišljaj, kako lahko bi se utegnilo dogoditi, da bode moral v vojake in da bi njega in njegovo soprogo mej sedemletno ločitvijo utegnila zadeti kuga. In res — zadel ga je žreb in postal je vojak!

Ubogi Janez! Danes pa je vriskal in to iz dovolj vzrokov. Prvič, ker bode čez sedem let zopet videl svojo soprogo, drugič pa, ker se vrača v svojo vas s trideset tisoč realov v žepu.

Zakaj je Janez imel ženo, tega ni treba razlagati, kajti nič ni ložjega, nego dobiti ženo. Kako pa je prišel do trideset tisoč realov. Te je težje dobiti, nego ženo.

Janez je bil nekoč s svojo kompanijo v Jaci, ko ga je njegov gospod poslal v Pireneje, da je nesel ondu bivajočemu lovškemu poročniku pismo.

— A, gospodine, rekel je Janez, v onih puščavah se izgubim, ker pota ne poznam. — No, pa hodi po potih, po katerih vidiš, da so že drugi hodili.

Janez je vzel zaradi varnosti puško na ramo in z rečenim dobrim svetom v glavi, bil je kot bi do treh štel, že v podnožji gora.

Bilo je tako vroče. Sedel je torej pod drevo s senco, da bi si odpočil in počkal, ne pride li kdo mimo, ki bi mu pot pokazal.

Povzdignil je pogled svoj do vrhunca visoke gore in zazre ondu moža, ki je vodil dve muli za uzdi.

Hodi po potih, po katerih vidiš, da so že drugi hodili — tako mi je rekel stotnik — jaz vidim, da oni mož hodi po temenu gore, torej treba, da grem tudi jaz za njim — govoril je Janez sam s seboj in šel na strmi vrh, dočim je mož z mulama se že izgubil na drugi strani.

Prišedši na vrh, hotel je zopet na drugi strani nizdolu, a tu je imel hkrat pred seboj moža z mulama, počivajočega v senci dreves.

Mož, zagledavši tako nepričakovano vojaka pred seboj, zapustil je prestrašen svoji muli in zdirjal po bregu. Iz tega je sklepal Janez — ki je vendar enkrat začel premišljati — da utegne to biti tihotapec. Prijel je muli za uzdi in jih peljal k višnjemu finančarju. Poslednjemu je izročil živali, poročniku pa pismo svojega gospoda

Muli sta bili natovorjeni z najfinejšo svilo, samim tihotapskim blagom. Nekoliko dni po tem dogodku dobil je Janez tretjino vsega tega tihotapskega blaga izplačano.

Od tod prihaja njegovih trideset tisoč realov, katere mu je hranił njegov stotnik, dokler ne bode vojaščine prost.

(Da je prih.)

## Politični pregled.

**Državni zbor** je zboroval do 20. decembra, torej tri meseca. Koristnega ni v tem času ničesar storil, ker so Nemci vsako delo z vpitjem in z razgrajanjem

onemogočili. Celo davka za prihodnje leto ni dovolil državni zbor, ampak si jih je vlada sama dovolila s pomočjo posebne naredbe, na kateri način je cesar tudi podaljšal pogodbo z Ogersko. Isto tako je cesar tudi določil, da plača naša državna polovica tudi za letošnje leto 70 odstotkov vseh skupnih stroškov, Ogerska pa samo 30 odstotkov. Vsled te cesarske naredbe, ki je nepostavna, plačala bo samo letos naša država 20 milijonov goldinarjev več, kakor bi morala plačati, če bi šlo po pravici.

**Deželni zbori** so se koncem leta sešli na kratka zasedanja. Dobila so cesarska sporočila, s katerimi se jim je izrekla zahvala za izraze udanosti ob cesarjevi vladarski petdesetletnici. V teh sporočilih se je mimogrede pač omenila tudi ravnopravnost in se nekaj govorilo o razširjenju delokroga deželnih zborov, a tako površno, da ni bil nihče zadovoljen s tem sporočilom.

**Goriški deželni zbor.** Slovenski poslanci so opustili neplodno abstinenco in so se vrnili v deželni zbor, ker jim je vlada ustregla s tem, da je predložila načrt zakona o šolskem zalagu. Lahi so proti temu začeli veliko vojsko in deželnih glavarjev. Grof Coronini je celo odstopil, da bi mogli Lahi uveljavljenje te predloga preprečiti.

**Tržaški deželni zbor.** Slovenski poslanci so izstopili iz deželnega zbora, ker so Lahi v prvi seji napravili tak škandal, da se je morala seja zaključiti. Grdili so slovenske poslanke na vse možne načine, jih psovali, nanje pljuvali in metali nanje okvire od oken, ne da bi bil dež. glavar storil svojo dolžnost. Ako bi bila vlada pravična, bi bila dež. zbor razpustila, kar pa se seveda ni zgodilo.

**Ogerska.** Tudi v Ogerskem državnem zboru so zdaj nastale take razmere, kakršne vladajo v dunajskem drž. zboru že dve leti. Opozicija hoče strmoglavit sedanje vlado in je zato preprečila, da bi drž. zbor dovolil pobiranje davkov. Vlada pa se ni udala, dasi si ni mogla pomagati s cesarskimi naredbami, saj ogerska ustava teh ne pozna, ter vlada protiustavno, vmes pa prirejajo poslanci in ministri dvoboje.

**Avstrija in Rusija.** Čedalje jasnejše se kaže, da pride do zvezne mej Avstrijo in Rusijo in da se pretrga sedanja zveza med Avstrijo in Nemčijo. Slovanom bi to bilo samo na korist.

**Italija.** V raznih krajih na Siciliji so se kmetje spuntali zaradi prevelikega užitniskega davka.

**Kreta.** Turškemu gospodstvu na Kreti je odzvonilo. Zadnje dni meseca decembra je prišel grški princ Jurij, poseben priatelj ruskega carja, na otok, in je prevzel vlado. Prebivalci turške vere ga seveda niso veseli, a sprijaznili se bodo z njim, ker jim je zagotovil popolno ravnopravnost.

**(Veselo novo leto)** želimo svojim načenikom, dopisovalcem in prijateljem. Upamo, da nam bodo vsi oni, ki so se do sedaj zbirali okoli našega lista, bodisi kot načeniki, bodisi kot sodelovaleci, ostali tudi v prihodnjem letu zvesti in načlonjeni.

**(Božično pastirsko pismo ljubljanskega knezoškoſa)** obseza poziv, naj se nabirajo prostovoljni doneski za ustanovitev katoliške gimnazije v Ljubljani. Ta zavod je popolnoma nepotreben. Naše srednje šole so take, da se v njih vzbujajo izvrstna duhovščina. Ali so mar sedanji duhovniki tako slabí katoličani, da je treba posebne, katoliške gimnazije, da nam izredi boljših? Srednje šolstvo mora vzdrževati država. Ako sedanje šole niso dosti katoliške, naj se premene, ni pa treba, da bi na svoje troške ustavljali nove. Škof je naznani, da potrebuje za ustanovne stroške še četrtna milijona goldinarjev, troški vzdrževanja pa bodo tudi znašali nad 100.000 gld. na leto, a vse to naj plačajo siromaki. Premožnejši ljudje tako ne bodo nič dali za ta zavod, plačevali bodo tisti, na katere imajo duhovniki kaj vpliva, siromaki na duhu in siromaki glede denarjev. Iz teh bodo stiskali krajcarje in goldinarje, povrh pa prežali na smrtne ure starih devic. Knezoškoſ gotovo ni imel slabega namena, ko je sprožil to misel, ali brez dyoma cele stvari ni dobro premisli, saj je vendar nemogoče, da bi sicer naložil ravno najrevnejšemu ljudstvu tako strahovit davek. Duhovniki vedno vpijejo, kako visoki so davki, sedaj pa bodo škofov davek iztirjavali — in gorje tistem, kdor ne bo plačal. Z lece ga bodo grdili in preganjali ga bodo na vse mogoče načine. Revni kranjski kmet pač ni zaslužil, da se mu naloži to novo breme, saj ima starh še toliko, da pod njimi omaguje, sicer pa mora cerkvi in duhovščini več plačevati, kakor znašajo vsi državni in deželniki davki skupaj. Obžalujemo od srca, da je škof s svojo namero vrgel tako preprično jabolko med nas. Ker je namernavani, zavod popolnoma nepotreben in v narodnem in v gospodarskem oziru škodljiv, priporočamo vsem rodoljubom, naj za ta namen ne dajo nobenega krajcarja.

**(Osebne vesti.)** Častnim papeževim komornikom je imenovan prof. Tomo Zupan, načelnik družbe sv. Cirila in Metoda. — Rudniški zdravnik v Idriji dr. Stverak je imenovan višjim rudniškim zdravnikom, azistent v ljubljanski dež. bolnici dr. Karfik pa rudniškim zdravnikom v Idriji.

**(Politično in gospodarsko društvo za Notranjsko)** ima v nedeljo dne 8. januarija ob 4. uri popoldne v hotelu »pri ogerski ktoni« v Postojini svoj občni zbor.

**(Občinske volitve v Vojniku na Sp. Štajerskem)**, katere so znali nemškutarji zavlačevati dve leti, se bodo vrstile na podlagi Slovencem ugodnega imenika volilcev. Vojnik je jedina občina v celjskem okraju, katero imajo še nemškutarji v rokah.

**(Častno občanstvo)** je podelila občina Naklo učitelju in prvemu obč. svetovalcu Jos. Travneter ter župniku Jakobu Mraku.

**(Društvo gospoj krščanske ljubezni)** snuje v Novem Mestu občespoštovani protest g. dr. Elbert.

**(Volilni shod.)** Državni poslanec dr. Andrej Ferjančič je sklical na dan 8. januarija shod volilcev v Škofjo Loko.

**(Goriški deželni glavar)** grof Fran Coronini se je odpovedal glavarstvu in je odložil tudi mandat za deželni zbor. Storil je to, da prepreči sprejetje vladne predloge o ustanovitvi deželnega šolskega zaloga za Goriško.

## Domače in razne novice.

**Ravnopravnost pri graškem nadzorišču.** Po pol leta trajajočem boju za ravnopravnost slovenskega jezika pri nadzorišču v Gradcu dosegli smo Slovenci popoln uspeh. Principijalni razsodbi najvišjega sodnega in kasacijskega dvora se je graško nadzorišče brez odpora uklonilo. Dne 29. decembra se je vršila prva razprava po tej razsodbi in je odvetnik dr. Hrašovec brez ovire govoril v slovenskem jeziku in so se tudi njegovi predlogi zapisali slovenski.

**Nova posojilnica.** V Št. Ilju v Slovenskih Goricah ustanovila se je slovenska hramilnica in posojilnica.

**Goriški Lahi** groze, da prestopijo k protestantizmu, če bi knezonadškof glasoval v dež, zboru za šolski zalog.

**Gorenjski vlak.** Državni železniški svet se je izrekel za to, da bi po leti vozil še en vlak iz Ljubljane po Gorenjski progi do Trbiža ali vsaj do Jesenic in nazaj.

**Lov na Raskovcu.** V nedeljo dne 18. decembra se je na Raskovcu pri Vrhniku vršil velik lov, katerega se je udeležil tudi nadvojvoda Josip Ferdinand, stotnik pri kranjskem pešpolku v Celovcu.

**Očeta je ustrelil** dne 11. decembra osemnajstletni posestnikov sin Janez Mihaelčič iz Zabukovja. Poskušal je puško ter ustrelil v hrbot svojega očeta.

**Mater je ustrelil** minoli terek zvečer 11letni Tomaž Cerkvenik, sin župana vremenske občine, ko se je z nabito puško igral v kuhinji. Krogla je zadela mater v koleno desne noge ter ji povzročila tako nevarno rano, da je naslednje jutro umrla.

(Na shodu v Brezjah) je drž. poslanec Pogačnik povedal, da bo erar prodal gorenjskim kmetom vse planine, ki so po industrijalni družbi prišli v last verskemu zakladu, in sicer jih hoče prodati po nizki ceni in protiamortizovanju v 30 do 50 letih.

(Umrl) je v Škofji Loki znani cerkveni podobar in slikar Ivan Šubic v 66 letu svoje dobe. Pokojnik je bil najmlajši član podobarske rodbine Pavla Šubica iz Poljan ter je okrasil mnogo cerkv z oltarji, prižnicami in okviri. Pokojnik je bil oče dež. poslanca ravnatelja Ivana Šubica.

(Talijo za rešitev življenja) v znesku 20 gld. je priznala dež. vlada trgovskemu pomočniku Fr. Werliju, ki je 28. novembra l. l. potegnil iz Rinže Jožefa Testin.

(Nesreča.) V soboto popoldne je 13-letni Krevsov dečko v Škofji Loki po nesreči izprožil puško ter težko ranil domačega hlapca in obstrelil svojo odraslo sestro.

(Najden zaklad.) Pred kratkim je veter v Željah pri Smledniku polomil neko staro smreko. Učenci ljudske šole so pri njenih koreninah brskali in grebli ter našli v luknji strohnelo škatlico polno denarja. Zavladalo je veselje. Vse je mislilo, Bog ve, kak zaklad je prišel na dan. A veselje se je kmalu razkadilo, kajti v škatli je bilo 300 komadov — cvajarjev iz l. 1800!

Na smrt obsodilo je celovško potrošno sodišče 40letno Notburgo Pirker iz Poreč, ki je svojega šestletnega otroka zastrupila.

**Ubój.** Pri fantovskem pretepu v Skaručini dne 28. m. l. je bil ubit posestnikov sin Ivan Juvan.

**Hitra smrt.** Na sv. dan je v župni cerkvi v Senožečah med veliko mašo zadela kap kmetovalca Andreja Raliha iz vasi Potoče, da je takoj umrl.

**(Lepo besedičenje.)** Znano je, da so Kitajci v izrazih jako dvorljivi, ako govorijo ali pišejo osebam, ki so starejše ali pa bolj čislane. Ako piše mlajši brat starejšemu, mora začeti tako-le: »Da bi bil deležen vseh blagoslovov človeškega življenja, to je najiskrenje želja tvojega nemnega mlajšega brata.« Naslov se mora glasiti: »Mojemu visokemu, blagohotnemu starejšemu bratu, ki je na lestvici častij dosegel najvišji klin.« Pismo se sklene: »Podpisani, Tvoja najpokornejša opica, vzdiguje svoje roke proseče k Tvoji visnosti, da se poniža in se približa ob pričlosti bednim razvalinam moje kočice.«

**(Cerkev se je podrla.)** Strašna nesreča se je dogodila v cerkvi v Sewirnu okraju Kostroma. Ravno med božjo službo se je podrl del cerkvenega oboka, kar je povzročilo nepopisen strah. Vse je drlo proti izhodu. Padlo kamenje je ubilo osem oseb, ranilo pa dvajset, med katerimi jih je osem težko ranjenih. Vrhу tega je poškodovanih osem gospej vsled gnječe na izhodu.

**(Čudna reklama.)** V Ameriki je neki mlad trgovec obesil nad svojo prodajalnico tablo z našlednjim nadpisom: »Do sedaj sem mogel prodajati dobro blago po takonizki ceni samo zato, ker nisem bil oženjen ter mi ni bilo treba trošiti za ženo in otroke. Smatram za svojo dolžnost, da obvestim občinstvo, da to v bodoče ne bude več tako, ker se nameravam oženiti. Vsled tega opozarjam občinstvo, naj si nakupi pri meni blaga še sedaj, ko še nisem oženjen.«

**(Dolžina železnice v Evropi.)** Vse železnice skupaj so 1. januvarja 1898. bile dolge 263.145 kilometrov. Od teh imajo Nemčija 48.116 kilometrov; Francoska 42.342; Rusija 40.262; Anglija 34.445; Avstro-Ogrska 33.668; Italija 15.643; Španjska 12.916; Švedska 10.169; Belgija 5.904; Holandska 3.129; Rumunija 2.880; Danska 2.543; Portugal 2.358; Norvežka 1.938; Grška 952; Švica 3.646; Turčija 2.555; Srbija 570. — Ostalih 110 kilometrov odpada na Malto in drugo manje otoke.

**(Lakota na Ruskem.)** V pokrajini nagonski, permski, simbirški, saratovski in ufski je tudi letos beda silna. Da se odvrne huda lakota, bo morala vlada vsaj 5.500.000 stotov žita poslati v te kraje samo za ljudi, ne glede na krmo, ki jo potrebuje živila. Za setev bode treba vse dobiti od drugod. Da konji ne poginejo, je sklenila vlada, da jih preživi v velikih državnih hlevih do začetka poljskih del.

**(Morilec cesaričin)** Luigi Luccheni sedi sedaj v temnici. Težka ječa mu je neki vendar že nekoliko omehčala srce. Jetničar, ki mu prinaša pičlo hrano, pričuje, da so videti sledovi solz na njegovem obrazu. Toda kadar je jetničar pri njem, se vede možko in neče kazati nobene žalosti.

**(Beda po velikih mestih.)** Dne 13. decembra so našli na Dunalu 56-letno postrežnico Terezijo Šaydi in njeno 13letno hčerko Henrijeto, ki sta vsled glada že skoraj popolnoma oslabeli. Tudi v velikih mestih je mnogo bede in siromašnine.

**Tretji, četrти in peti izkaz prispevkov slovenskih občin za cesarjev spomenik.** Darovale so nadalje: Cerkle pri Kranju 30 gld.; Št. Jurij pri Kranju 25 gld.; Dolenji Logatec 50 gld.; Št. Vid nad Ljubljano 80 gld.; Jelšane 30 gld.; Sv. Križ pri Ajdovščini 25 gld.; Trebnje 20 gld.; Ilirska Bistrica 20 gld.; Loški potok 50 gld.; Črni vrh nad Idrijo 20 gld.; Naklo pri Kranju 25 gld.; Kostanjevica 50 gld.; Dvor pri Žužemberku 20 gld.; Košana 25 gld.; Ajdovščina 20 gld.; Bled 50 gld.; Velike Lašče 20 gld.; Vrhopolje pri Vipavi 20 gld.; Sorica nad Železniki 20 gld.; Krško 25 gld.; Spodnja Idrija 20 gld.; Katoliško slovensko društvo za Radovljiski okraj 25 gld.; Žiri 25 gld.; Smartno pod Šmarino goro 50 gld.; Log pri Brezovici 50 gld.

## Kako se osnuje podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske?

Vprašanje, s katerim je naslovjen ta spis, se nam večkrat stavi, zato smo se namenili obširno odgovoriti nanje in podati nekako navodilo na snovanje podružnic. To se nam zdi potrebno z ene strani zato, da si prihranimo nepotrebne pisarjenja, z druge strani pa tudi zato, da se kmetijska družba še bolj oživi in razširi. Uže sedaj šteje okoli 90 podružnic in menimo, da nismo presmeli, če upamo dosegči v teku enega leta cel stotak podružnic.

§ 27. družbinih pravil določa: Pravi družabniki določenega kraja v deželi si napravijo z ozirom na njih stanovišča in posestva podružnico. — Družba je sestavljena iz nedoločenega števila podružnic, katerih ozemlje je, kolikor je mogoče, omejiti s potrditvijo občnega zbora po politični razdelitvi dežele.

Glasom tega paragrafa si torej morejo družabniki ustanoviti svojo podružnico, in sicer za določeno pokrajino, ki more obstati iz ene ali več občin ali far, kakor to bolje kaže. Pri glavnem odboru velja načelo, da more biti delovanje podružnice tem uspešnejše, na kolikor manjšo pokrajino je vtesnjena, oziroma, kolikor več imajo družabniki prilike, da se lahko zbirajo ter skupno delujejo v svoj prid. Seveda podružnica, ki je premajhna, tudi ne more uspešno delovati; zato velja načelo, da se dà dovoljenje za osnovanje podružnic le tedaj, ko se zglaši v to svrhu vsaj 20 udov.

Če je torej dovolj udov (najmanj 20), zglaši naj snovatelj to glavnemu odboru ter naj ob enem sklicu osnovalni občni zbor, ki naj se tudi naznani glavnemu odboru. Če je mogoče, pride na ta zbor zastopnik glavnega odbora, drugače se pa od strani tega odbora osnute podružnice začasno potrdi in podružnica more pričeti svoje redno delovanje. Stalno pa potrdi osnute podružnice družbin občni zbor, kar poskrbi glavnemu odboru sam.

Pri ustanovnem občnem zboru volijo družabniki iz svoje srede z nadpolovično večino glasov za tri leta odbor, ki sestaja iz podružničnega načelnika in iz najmanj štirih odbornikov, (več jih tudi sme biti). Ta odbor vodi in oskrbuje podružnična opravila. Izvoljene odbornike je treba naznani glavnemu odboru. Ko jim poteče doba, za katero so bili izvoljeni, smejo biti iznova voljeni.

Podružnice imajo nalogi, odpravljati zapreke, ovirajoče napredek zemljedelstva, skrbeti za sredstva v prospeh posameznih vrst kmetijstva, napravljati v podružničnem okolišu na svoje troške kmetijske razstave, drevesnice in trtnice, dobivati od glavnega odbora za tiste podpore, ter ravno tako tem potom tudi nadobavljal stroje in druge kmetijske potrebštine za zadružno porabo.

V založitev stroškov, združenih z oskrbovanjem podružničnih opravil, se določa po sklepnu občnega zборa del letnih doneskov družbinih udov in vsi drugi podružnični dohodki.

Predmete, kateri naj se obravnavajo v podružničnih zborih, kakor tudi njih zaporeno vrsto, določa podružnični odbor, po česar sklepnu načelnik, povabivši vse podružnične ude, sklicuje zbor, ki jih vodi kot prvosrednik.

Kadar je načelnik zadržan, oskrbuje kot njega namestnik opravila po letih najstarši ud podružničnega odbora.

Da je zbor sklepčen, je treba, da je navzočih najmanj ena petina vseh podružničnih udov, in da je sklep veljaven, da treba nadpolovične večine glasov navzočih.

Glasuje se ustno; ako prvosrednik spozna za potrebno, glasuje se tudi z vzajanjem in obsedanjem, pri volitvah z glasovnicami. Prvosrednik glasuje samo pri volitvah in pa tedaj, kadar se glasovi enako porazdelé, ter odločuje v zadnjem slučaju, pridruživši se eni polovici enakih glasov.

O zborovih obravnavah je treba pisati zapisnik, katerega morajo podpisati prvomestnik, zapisnikar in vsaj še eden družabnikov.

Vsaka podružnica mora zborovati vsaj dvakrat na leto, namreč enkrat pred občnim zborom in enkrat po občnem zboru.

Vrhу tega sme načelnik tudi sicer po potrebi, kadar večina odbornikov ali deset podružničnih udov zahteva, sklicati podružničen zbor.

Pri podružničnem zboru pred občnim zborom družbe je treba:

1. ugotoviti imenik podružničnih udov ter zlasti zabeležiti v zapisnik izvršene volitve odbornikov;

2. rešiti računski sklep za preteklo upravno leto ter priobčiti ga glavnemu odboru;

3. posvetovati se o predmetih in predlogih, določenih za občni zbor;

4. določiti denarne potrebštine za tekoče leto;

5. voliti v občni zbor vsaj enega poslancev kot zastopnika podružnice, da izrazi podružnične želje in predloge, pri kateri volitvi pa podružnica ni omejena na svoje, to je v svojem imeniku navedene ude, ampak sme voliti vsakega družabnika. V občni zbor poslani družabniki smejo zastopati le po eno podružnico.

Nasvete in predloge, namenjene občnemu zboru v obravnavo, je treba poslati vsaj 14 dni pred občnim zborom glavnemu odboru, sicer se ozira na nje stoprav na prihodnjem glavnem zboru.

Na podružničnem zboru po občnem zboru, zlasti pa storjeni sklepi.

V ostalem so podružnice v svojem področju samostojne; imajo pravico dopisovati neposredno občinskim zastopom in prvim stopnjam c. kr. oblastev; njih vloge, namenjene deželnemu zastopu, c. kr. političnemu deželnemu oblastvu in ministerstvom se smejo predlagati v imenu družbe le po glavnem odboru, kateri jih mora brez upora in kar najhitreje — ako se mu potrebno zdi, s svojim mnenjem — poslati dotičnemu oblastvu.

### Tržne cene v Ljubljani

4. januarja 1899.

	gl. kr.	prvotno črniški jarek	gl. kr.
Pšenica, hktl.	10.50	Špeh pivojen, kgr.	—72
Rež,	8.50	Surovo maslo,	85
Ječmen,	7.50	Jajce, jedno	—03
Oves,	6.50	Mleko, liter	—08
Ajda,	8.50	Goveje meso kgr.	—64
Proso,	8.50	Teleće,	—64
Koruza,	6.50	Svinjsko	—60
Krompir,	3.—	Kostrunovo	—56
Leča,	12.—	Piščaneo	—36
Grah,	10.—	Golob	—18
Fizol,	10.—	Seno, 100 kilo	1.78
Maslo, kgr.	—96	Slama,	1.70
Mast,	—76	Drvna trda, 4 metr.	6.80
Špeh svež,	—68	„ mehka, 4 „	5—

### Loterijske srečke.

**Gradec**, 24. decembra. 53, 84, 45, 55, 39.  
**Ljubljana**, 31. decembra. 50, 55, 76, 79, 31.  
**Brno**, 28. decembra. 71, 6, 12, 44, 52.  
**Dunaj**, 24. decembra. 3, 11, 55, 37, 88.  
**Trst**, 31. decembra. 64, 70, 34, 68, 18.  
**Praga**, 21. decembra. 22, 84, 65, 88, 51.

### Zmešane lase

kupujejo po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

**Filip Weil**

**velika trgovina z lasmi**

v Spodnjem Kraju na Češkem.

P. n. čitatelje te anonce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.



### Voznje karte in tovorni listi v

## AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

### Red Star Linie iz Antverpna

Koncessjonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

### Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

Julij Popper,

Bahnstrasse 8, snomost.

## Učenec

za sedlarsko obrt

se takoj sprejme.

**Fran Visjan,**

sedlar,

Rimska cesta štev. 11 v Ljubljani.

## Vizitnice

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

## Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanjja firma

**Ludovik Businaro**

v Ljubljani, Hiltarjeve ulice št. 10.

Nabiralec las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

## KATHREINER-Kneippova sladna kava.



*Stara mamica, si meni!*

Ze leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živcnih, srchnih, želodečnih boleznih, pri pomankanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejsa kavina pijača v stotisočero rodovinah.